№ 93.

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 19. LISTOPADA ROKU 1799. we WTOREK.

z Wiednia dnia 9. Liſtopada.

Gazeta Dworſka dziſieysza naſtępuiące ogłasza wiadomości.— „Nieprzyiaciel w teraznieyszey kampanii ſtwierdza powtorzone doświadczenie, iż przy rownych ſiłach nie może nigdy niczego dokazać przeciw dzielnemu męſtwu woyſk Cesarſkich i Roſſyiſkich, i że musi ſię chyba zawsze poſtawić w przemagaiącey ſile, ażeby mogł nieiakie odnieść korzyści. Wiadomo ieſt z wszyſtkich gazet, iż nieprzyiaciel częścią dla zaſtąpienia ſtraty wielorakich klęſk ſwoich, częścią aby ieszcze przy końcu kampanii pokazał ſię z pomnożonemi ſiłami, poſtanowił przymuszony wybor rekruta do 200,000. ludzi, który iednak rekrut, iak też ſame wiadomości zapewniaią, po większey części tylko w chęci Dyrektoryatu *Francuzkiego* pozoſtał. Gory *Genueńſkie i Szwaycarſkie* podały mu korzyści do takich ſtanowiſk, iż w nich mogł odbierać znaczne poſiłki z wewnątrz kraiu; i przez takie to tylko ſrzodki udało ſię nieprzyiacielowi oſtatnią razą z oczewiſtą przewagą napaść na armią *Roſsyiſką* w *Szwaycaryi* i odeprzeć korpus Cesarſkie teraz pod kommendą F. M. L. *Petrasch* zoſtaiące z ſtanowiſk w *Szwaycaryi* zaiętych.

Tychże ſamych ſrzodkow użył i teraz nieprzyiaciel (iak wyczytuiemy z rapportow G. *Melas* pod dniem 26. p. m.) przeciw ſtoiącemu pod *Bosco* F. M. L. *Karaczay*, gdy z ſiłą od 12 tyſięcy ludzi dwiema kolumnami, z których każda z osobna przenoſiła liczbę woyſka naszego, wkroczył przez *Poſturana* i *Capriata*, a trzecią kolumnę wyſłał przez *Pozzolo Formigaro*. — Pomimo tey nieproporcyonalney ſiły, waleczne woyſka nasze z ſtałością godną naywiększego podziwienia, po kilka razy odparły nieprzyiaciela daleko od ſiebie mocnieyszego, i schwytały mu 800 niewolnikow, pomiędzy ktòremi 1. Generał, wielu officerow ſztabowych i wyższych znayduie ſię, tudzież iednę chorągiew. Nieprzyiaciel poniosł mocną ſtratę w zabitych i rannych, która z naszey ſtrony w potyczce w ſiłach tak nierownych, nie małą także była.— Ponieważ F. M. L. *Karaczay* mogł łatwo przewidzieć, iż nieprzyiaciel zechce korzyſtać z ſwoiey przewagi, i przez powtorzone attaki mogłby trudzić woyſka nasze, przeto umyślił cofnąć ſię za *Bormidę*, i wziąść korzyſtną pozycyą za tą rzeką.

W tymże ſamym czaſie G. *Melas* wyſłał kilka batalionow piechoty i nieco kawaleryi, dla wzmocnienia wspomnionego F. M. L. *Karaczay*, zlecaiąc F. Z. M. *Kray* obięcie kommendy nad tak wzmocnionym korpusem, z użyciem potrzebnych według okoliczności srzodkow, do wſtrzymania dalszego wkraczania nieprzyiaciela.— Poſtrzeżone także zoſtały ku *Vigo i Lezegno* rozmaite poruszenia w głowney ſile nieprzyiaciela ſtoiącey na przeciw armii G. *Melas*, przez które to poruſzenia, ważne dla naszego ſtanowiſka miaſto *Mondowi* od gor opasane zoſtało. *Francuzki* Generał dywizyi *Lemoine* wezwał kommendanta do poddania ſię, lecz odebrał odpowiedź taką, iakiey ſię powinien był po dowodzcy woyſka Cesarſkiego ſpodziewać, G. *Melas* rozkazał przeto G. *Auersperg* z 6 batalionami i 2 ſzwadronami zaysć tył linij nieprzyiacielſkiey od *Vigo i Lezegno*, gdy tym czasem kommendant w *Mondowi* miał uſkutecznić wycieczkę z 4 batalionami. Przedſięwzięcie to zupełnie ſię udało i nieprzyiaciel zoſtał przymuszony cofnąć ſię ſpiesznie we wszyſtkich punktach, i zaniechać zamyſłu ſwego przeciw *Mondovi*.

z Hagi dnia 2. Października.

Generał *Brune* będąc zaproszonym przez municypalność *Amſterdamſką*, ażeby przybył na odebranie od niey dowodow wdzięczności, ſtanął w tym mieście dnia onegdayszego i był przyimowany z naywiększemi znakami radości. Lud wybiegał naprzeciw niemu tłumami, dla oglądania oswobodziciela ſwoiey oyczyzny. Poczet iego woienny od 1000 ludzi odebrał pomięszkania kosztem miaſta. Na ſpektaklu miano do tego wodza mowę. Dnia wczorayszego dawane były illuminacye. Dziś ſpodziewamy ſię go w naszym mieście, i przybyły tu już iego bagaże i konie, pomiędzy ktòremi znayduie ſię 6 *Angielſkich* darowanych od Xcia *d' York*. Przybycie iego okazuie, iż zupełnie opuszcza armią. Kommenda pułnocney *Holandyi* powierzona ieſt Generałowi *Gouvion*, aż do całkowitego uſtąpienia *Anglikow*. Uſtąpienie to wkrotce zaydzie, gdyż już 20 tyſięcy woyſka wſiadło na okręty. *Moſkale* zakończą wſiadanie. G. *Brune* będzie tu także uroczyście przyimowanym, a znaczne nadgrody będą zapewnieniem wdzięczności naszey Rzpltey ku niemu.

Ciało Prawodawcze w taiemnym wydziale zatrudnia ſię ſposobami dania okazałych dowodow wdzięczności Generałowi *Francuzkiemu*.—G. *Daendels* znayduie ſię tu od dnia onegdayszego, i ma także dzielić wdzięcznośc publiczną. Nad iego dywizyą czyli prawym ſkrzydłem armii *Francuzko-Batawſkiey* obiął kommendę Generał *Bockop*.— Miniſter *Francuzki Florent-Guyot* zoſtał odwołanym, a mieysce iego obiął Ob. *Desforgues*, który tu od dni 15 przybył.

Mowią, iż flotta *Angielſka* zabawić w *Texel* aż do pokoiu, żegluga iednak wolną zoſtanie. Tym czasem ſpodziewane są baty kanonierſkie z *Havre* i *Dunkierki*, które przyłączyć ſię maią do eſkadry Admirała *Caſtagnier*.— Okręt *Angielſki Naſsau* od 64 armat utonął. Ekwipaż zoſtał uratowanym.— Rekrut tu nie uſtaie.— Piąciu kapitanow okrętowych z flotty *Anglikom* poddaney, z *Amſterdamu* tu pod aresztem przyprowadzonych zoſtało.— Brakuie ieszcze kommendanta flotty Admirała *Story*, który ſię w *Enkhuysen* z *Anglikami* znaydował, zkąd na dwie godziny przed zaięciem przez woyſka nasze miaſta tego wyiechał. Miano go tam widzieć z kokardą *Oranii*.

Dnia 3. Liſtopada.

Przybył tu G. *Dumonceau* z wielu innemi officerami od armii *Batawſkiey*, rownie iak Generał *Angielſki Knox* przeznaczony za zakładnika, który niewiadomo z iakich powodow do *Paryża* poiedzie. Wkrotce zaydzie wielka odmiana w tuteyszey załodze, która iak mowią z ſamych odtąd woyſk *Francuzkich* ſkładać ſię będzie.

Anglicy przyspieszaią wſiadanie ſwoie na okręty, na d. 30 już 17 tyſięcy woyſka znaydowało ſię na okrętach. Zawczoray oſtatni *Moſkale* wyszli ze wsi *Petten*.— Większa część *Francuzow* idzie nad *Ren*, gdzie *Moreau* ma obiąć kommendę, i ſtarać ſię będzie o zaięcie zimowych kwater na prawym brzegu. *Lecourbe* maiący tyle doświadczenia w operacyach woiennych pomiędzy gorami, ma być użytym na własne swoie żądanie w *Szwaycaryi*.

z Paryża dnia 31. Października.

Poselſtwo Dyrektoryatu Wyk: do Rady 500 i do Rady ſtarszych dnia 7. Brumaire (29. Października.)

Dnia 27. (19) Dywizya GG. *Victor i Müller* natarły ſilno na nieprzyiacioł na gościńcu *Foſsano* i *Savigliano*, i zabrały im nieco jeńcow i zbiegow. G. *Victor* w ſwoim przedſięwzięciu znalazł więcey oporu, Nieprzyiaciel mocno ſię utrzymywał we wsi *Beniette* i oszańcował ſię w zamku. G. *Victor* rozkazał na niego uderzyć w nocy walecznemu Adjutantowi *Deverine*. Dnia 28. (20) zrana kommendant poddał ſię na dyſkrecyą z 300. ludźmi, 2. armatami i trzema wozami z dobrym zaprzęgiem. Dnia 29. (21) Generał *Lemoine* wypędził nieprzyiaciela z *Willanowa*, i zabrał mu 60 jeńcow. W tych rozmaitych attakach wszyſtkie woyſka i kommenderuiący niemi wodzowie, zwyczayne ſwoie okazywali męſtwo.—Flottylla którey Gen: *Championnet* rozkazał uſkutecznić wylądowanie na wysokości *Braco*, zabrała w ſwoiey podroży 5 małych korſerſkich ſtatkow.

(Podp:) *Gohier* Prezydent.

Poſelſtwo Dyrektoryatu do Rad pod dniem 25. Października.

Obywatele Reprezentańci. Dyrektoryat Wykonawczy pospiesza donieść wam, iż zamiary *Angielſko-Roſsyiſkie* w wylądowaniu na territorium Rzpltey *Batawſkiey*, zawiedzionemi zoſtały, i że żądana przez nich kapitulacya podpisana ieſt w *Alkmar* dnia 18. Października. Podług włożonych na nich warunkow, maią iak nayrychley wſieść na okręty, a dnia 29 Liſt: uſtąpić zupełnie z kraiow Rzpltey *Batawſkiey*, oraz z należących do niey brzegow wysp i wewnętrznego morza; mogące im przybyć poſiłki nie będą mogły przedſiebrać żadnego wylądowania, i natychmiaſt nazad powrocą; baterye w *Helders* będą naprawionemi w tym wszyſtkim w czym uszkodzone zoſtały, a polepszone fortyfikacye zoſtaną ſię tak iak ſą teraz; wszyſtkie armaty *Batawſkie*, które ſię tam znaydowały, będą zoſtawione; żadna ſzkoda bądź w zalewie przez przecięcie ſzluzow, bądź przez zatamowanie żeglugi, nie będzie uczyniona; nakoniec 8 tyſięcy jeńcow woiennych *Francuzkich* i *Batawſkich*, którzy przed tą wyprawą zabrani i w *Anglij* byli trzymani, zoſtaną wydanemi, nie należąc do układu zamiany, która ſwym trybem iść nieprzeſtanie.

(Podp:) *Gohier* Prezydent.
Lagarde ſekretarz.

Po przeczytaniu tego poselſtwa w Radzie ſtarszych, wszyscy Reprezentańci powſtaią wołaiąc iednomyślnie *niech żyie Rzplta*. *Lemercier* oddaie pochwały mężney armii *Batawſkiey* i czyni chwalebną wzmiankę Obywatela *Baudin des Ardennes*.

Zdaie ſię rzeczą pewną, wyraża dziennik *Publiciste*, iż kapitulacya przez G. *Brune* podpisana, zawiera w ſobie nader ważne artykuły taiemne.

Dnia onegdayszego *Buonaparte* złożył w Inſtytucie opisanie teraznieyszego ſtanu *Egiptu* i iego ſtarożytnych zabytkow. Zapewnia on, iż kanał łączący dwa morza, trwa dotąd, iż ieſt nader łatwo odnowić go, i że tym

końcem kazał już porobić plany do tey ogromney pracy potrzebne. Te plany wkrotce do *Paryża* przywiezione będą.

Między kandydatami do ambaſſady *Hiszpańſkiey* znayduią ſię: *Bourgoing*, *Quinette*, *Alquier*, i G. *Canclaux*.— Syn Exdyrektora *Merlin* wraz z Generałem *Buonaparte* z *Egiptu* przybyły, znayduie ſię od kilku dni w *Paryżu*.— W tych dniach *Bruix* miał kilka konferencyow z G. *Buonaparte*.— G. *Hedouville* wyiechał do zachodnich departamentow. Trybunał kryminalny wyższey *Sekwany* osądził dnia 27 t. m. nieiakiego *Bailly* na karę śmierci za rozdrukowanie i przedawanie proklamacyi Xcia Kondeusza, i za napisanie pioſneczki pod tytułem: *Powszechna ſpowiedź Rzpltey*; lecz naywyższy ſąd zamienił tę karę na deportacyą.

Jedna z Kommiſſyow poſtanowionych na wniosek Ob. *Creuzé Latouche* względem przymuszoney pożyczki, złożyła iuż swoy rapport. *Thibault* okazał w nim, iż pożyczka takowa ktora na samych tylko bogaczow nałożoną bydź miała, wszyſtkie klaſſy Obywatelow dotyka i handel zabija, do czego ieszcze przykłada ſię dzikie rozłożenie pożyczki przez ſędziow przyſięgłych. Okazał, iż to prawo w niektorych częściach przeciwi ſię konſtytucyi i ieſt kontrewolucyinym. Wnioſł przeto aby zupełnie znieſionym było, i poſtanowiona tylko zoſtała iedna taxa woienna iako dodatek do zwyczaynych podatkow, taxa takowa mogłaby ſto millionow przynieść. *Fabre* poparł dzielnie ten rapport pomimo oporu ſtrony przeciwney. *Creuzé Latouche* (rzekł) dowiodł tabellami ſwoiemi (*te ſą fałſzywe* zawołano) potwierdzonemi przez miniſtra ſkarbowego i kommiſſyą, iż proſte podatki bardzo ſię zmnieyszyły, z powodu nałożoney przymuszoney pożyczki. *Quirot* i inni przeciwili ſię temu twierdząc, iż zamiarem kommiſſyi ieſt ochronić tylko bogatych kapitaliſtow *Paryzkich* z szkodą wielkiey liczby innych Obywateli. Dla tego sprzeciwił ſię drukowi wspomnionego rapportu *Thibaulta*, co iednak po nieiakich ſporach uchwalonym zoſtało.

Poultier z powodu wydrukowaney w dzienniku ſwoim tayney ſeſſyi Ciała Prawodawczego względem intereſſow ſkarbowych, doſtał przyłożenie pieczęci na ſwoy dziennik. Rada 500 za wnioſkiem Ob. *Soulhiez* zatrudnia ſię teraz rozwagą, czyli reprezentanci mogą bydź wydawcami dziennikow.— *Sherlok* uſkarżał ſię, iż dziennik *Przyiaciel wolnych ludzi* obwinia go publicznie o zdania kontrewolucyine. Za wnioſkiem iego uchwalono, aby kommissya zatrudniaiąca ſię wſtrzymaniem nadużyciow druku, niezwłocznie rapport ſwoy zdała.— G. *Gardane* ktory tak dzielnie bronił cytadelli *Alexandryiſkiey* przybył do *Paryża*. G. *Grouchi* z ran pod *Novi* odebranych umarł.

G. *Lecourbe* który teraz Armią *Reńſką* dowodzi, ieſt w śrzednim wieku 41 lat, rodem z okolic góry *Jura*. Ociec iego był officerem. Przed rewolucyą ſłużył lat ośm w regimencie *Aquitaine*. Po zaszłey rewolucyi zoſtał kommendantem gwardyi Narodowey mieysca swego mianowany. Odtąd odprawiał on ſłużbę prawie we wszyſtkich Armiach *Francuzkich*, nawet w *Wandei*, nayczęściey w przedniey ſtraży. Pod *Hondscoote Lecourbe* uczynił uwagę G. *Jourdan*, iż możnaby 2 szwadrony *Hannowerſkie* odciąć. *Jourdan* zlecił mu wykonanie tego, a wspomnione dwa szwadrony częścią wycięte, częścią zaięte w niewolę zoſtały. W batalij pod *Fleurus Lecourbe* wytrzymał przez 7 godzin attak więcey iak 18 tyſięcy *Auſtryakow* dowodzonych przez G. *Beaulieu*. W czasie cofania ſię woyſka *Francuzkiego* od *Moguncyi*, w roku 1795 *Lecourbe* z swoią brygadą otoczony zoſtał od nieprzyiaciela, lecz ſię ſzczęśliwie przerznął.

Xiąże *Kondeuſz* i *D'Enghien* o mało co *Francuzom* w ręce nie wpadli w czaſie utarczek *Szwaycarſkich*. G. *Vauvaret* emigrant zoſtał tamże zabitym. *Maſsena* oddaie mianowicie pochwały G. *Oudinot* szefowi ſztabu głownego, ktory rownie w gabinecie pracować iak w polu bić ſię umie.— Słychać, iż *Maſsena* chce 5 dywizyow od armij swoiey do *Szwabij* poſłać.— Z głowney kwatery armij *Włoſkiey*, ktora ieſt teraz w *Bagnoſco* donoszą, iż *Francuzi* znowu zaieli *Suzę*, *Aoſta*, i *Rivoli*, a G. *Duhem* z dywizyą ſwoią zagraża *Turynowi* będąc tylko na 2 mile od niego odległym.— Z *Domo d'Oſsola* pod dniem 12 Października donoszą. „Zawczoray nieprzyiaciel do 4 tyſięcy ludzi mocny, był attakowanym i pobitym w okolicy *Latoſta*. Cofnął ſię nazad do *Lago Maggiore*, gdzie teraz forpoczty nasze ſtoią o 12 godzin drogi od *Medyolanu*. G. *Thureau* zaiął przeszło 2 tyſiące niewolnika.

Buonaparte przyiął mile exdyrektora Cisalpińſkiego *Sopranzi* i otrzymał tu medal z Platyny. Zawczoray odwiedzał inwalidow.— *Buonaparte* będąc teraz celem wszyſtkich rozmow, otwiera obszerne pole politykom do domyſłow. Każdy posyła go tam, gdzie życzy ſobie wewnątrz serca. Niektorzy oddaią mu kommendę we *Włoszech* i *Szwaycaryi*. Inni mianuią go Dyrektorem, inni zlecaią mu zawarcie powszechnego pokoiu. To ieſt rzeczą pewną, iż *Buonaparte* i *Berthier* ieszcze od dawnego dyrektoryatu zoſtali przywołanemi. Wielu sądzi, iż Dyrektoryat pragnąc poniżyć rywalkę *Francyi*, poleci mu wyprawę do *Anglij* i *Irlandyi*. Inni roznoszą pogłoſkę o zawieszeniu broni na trzy mieſiące, do zawarcia ktorego G. *Maſsena* ma mieć pełnomocnictwo.

z Paryża dnia 2. Liſtopada.

Oddawanie ſztandarow zabranych przez Armią *Dunaju*, a przez Generała *Maſſenę* Dyrektoryatowi przyſłanych, odprawiło ſię dnia wczorayszego w południe. Tłumy ludu były niezmierne. Ob. *Urbain* ſzef ſzwadronu miał ſtoſowną do tey ceremonij mowę. Prezydent Dyrektoryatu dotknąwſzy oſtatnich zwycięztw, rzekł do niego: „Powroć do tych mężnych woiownikow, do tych ſławnych wodzow, z któremi masz wſzyſtkie ścieszki chwały przechodzić. Dyrektoryat Wykonawczy czuwać będzie nad tą wolnością *Helwecką*, nabytą przez pracę, męſtwo i krew republikanow *Francuzkich*; iż potrafi ią obronić przeciwko wſzelkim iey nieprzyiaciołom. Powiedz im nadewſzyſtko, iż Dyrektoryat nieoddziela myśli o pokoiu od zwycięſtw, i cieſzy ſię, iż w tak pięknych tryumfach przewiduie moment, ktory ma powrocić ſpokoyność *Europie*, a iey wielko-myślnym obrońcom chwalebne ſpocznienie."

Dywizya od 8. tyſięcy udała ſię do *Tours*, połowa iey poszła ku *Angers*, inna do *Wandei*. Nieiacy *Debruc* i *Jaſſon* przyozdobieni ſwemi orderami S. *Ludwika*, rozſtrzelani byli bliſko *Machecoul*. Mocne kolumny pośpieszaią na opasanie *Szuanow* którzy weszli do *Port-Brieux*. Między 19. i 20. w nocy 120. ludzi otoczyło dawny zamek *de Venette*, gdzie ſię znaydowali znacznieysi *Wandeyczykow* ſzefowie. Dway z nich *Beauvoillier* i *Renon* odebrali rany, inni schwytani. Mowią iż znaleziono przy nich ważną korrespondencyą względem planu *Szuanow*.

Dowiaduiemy ſię z *Madrytu*, iż dnia 27. Lipca gwałtowne trzęſienie ziemi zburzyło zupełnie miaſto i port *Acapulco* na zachodnich brzegach *Mexyku*. — Bywſzy Xiąże *d'Aumont*, nazwany *kulawy*, umarł nagle w ſwoich dobrach *Guiscard* w roku 66. życia swego. Przyiął on do ſwego domu ſławnego Wirtuoza *Albaneze* zoſtaiącego w nędzy. Pamiętno ieſt, iż on był naypierwſzym z Szlachty, który ſię oświadczył za Rewolucyą.

Na ſeſſyi dnia 30. *Lucyan Buonaparte* obudzał litość Ciała Prawodawczego dla nieszczęśliwey familij *Teobalda Wolf-Tone* ſkazanego na śmierć przez ſąd woienny w *Dublinie* za to, iż walczył wraz z woyſkami *Francuzkiemi* w czaſie wylądowania do *Irlandyi*. Po tym przełożeniu donosi, iż wdowa i dzieci *Teobalda* zoſtaią w nędzy, iż prawo naznacza pensyą dla wdow i dzieci obrońcow Oyczyzny, lecz to prawo ieſt nie wyraźne i nieobeymuie ninieyſzego przypadku. Lucyan *Buonaparte* dopraſza ſię, ażeby ta familia przyięta była za narodową. Z tego powodu żąda wyznaczenia osobney Kommiſſyi ktoraby podała ſpoſoby okazania wdzięczności Narodu dla familij *Teobalda Wolf-Tone*.

z Konſtantynopola d. 10 Października.

Don Jozef *de Bouligny* ſprawuiący intereſſa *Hiſzpanij*, dopiero dnia 1. t. m. odebrał od Porty rozkaz, ażeby ſię w 14. dniach z tego miaſta oddalił. Nota którą mu Porta oddać, a innym Miniſtrom zagranicznym kommunikowac kazała, ieſt w naſtępuiącey osnowie:

„Chociaż nie ma pomiędzy Mocarſtwami zwyczaiu, ażeby u ſiebie mieli cierpieć nieprzyiaciela, poważałem iednak (W. Sułtan) niczym nieprzerwane przyiacielſkie poſtępowanie twego Monarchy. Z tego powodu cierpiałem cię nie tylko w moich Państwach, ale nawet w pośrzod ſtolicy iako Reprezentanta. Lecz niemogłeś ſię utrzymać w obrębach twego urzędu, nietylko że nie ſzedłeś za rozkazami twege Monarchy, lecz przełamałeś ie przez twoie ſkłonności okazywane dla nieprzyiacioł moich kraiow i dobrego porządku. Lubo twoie poſtępowanie i zdania były mi znaiome, ſpodziewałem ſię iednak iż wezmiesz za przykład moie umiarkowanie, lecz ty przeciwnie nie byłeś iak tylko ſzpiegiem *Francuzkim* i przyganiaczem śrzodkow przedſiebranych przeciwko powſzechnemu nieprzyiacielowi ſpokoyności publiczney. Nieprzeſtaiąc na tym, ſłużyłeś jego Agentom przez podſtrzeganie, a za pomocą twoich ſłużalcow ſtarałeś ſię przez wſzyſtkie ſpoſoby przesyłać nieprzyiacielowi ze wſzyſtkich ſtron żywności. Z tych przyczyn nie mogę dłużey znoſić twoiey bytności w moiey rezydencyi, ani w moich Państwach, i donoszę ci imieniem N. Porty, ażebyś w 14. dniach uſtąpił z moiey ſtolicy, i powrocił natychmiaſt do twego Monarchy, który tym ſpoſobem dowie ſię o twoich poſtępkach."

Baron *Dedem de Guelder* Miniſter *Hollenderſki* wyiechał ztąd z dwoma swemi ſekretarzami, z których ieden ieſt *Francuz* Ob. *Teſtar*, drugi *Niemiec* nazwiſkiem J. *Friberth*.

Wiele liſtow ktore z *Cypru Rodu*, i innych mieysc przybyły. donoszą o bitwie zaszłey w *Syryi* między pierwszą kolumną armij W. Wezyra i *Francuzami*, i że ta bitwa była z korzyścią *Francuzow*.

Sławny jarmark w *Aſſungiova* o dwa dni drogi od *Adryanopola*, na ktorym pospolicie odprawia ſię handel od 30. do 40. tyſięcy kies, nieprzyszedł w tym roku do ſkutku dla boiaźni snuiących ſię w tych ſtronach złodzieiow. Od czasu zdarzeń *Egipſkich*, nasz handel zupełnie tu uſtał. Dawniey wywoz towarow z *Konſtantynopola* do *Egiptu* wynoſił na 40. tyſięcy kies, a z *Egiptu* 6. tyſięcy; teraz zupełnie iuż te zyſki upadły.

Ormianie otrzymali za 100. tyſięcy piaſtrow Firman pozwalaiący im wybudować w *Galata* Kościoł, około którego iuż pracuią. — Cztery okręty woienne *Roſſyiſkie* powrociły z *śrzodziemnego* morza, i płyną kanałem do *Krymu*, cztery inne wychodzą ztamtąd na zaſtąpienie pierwszych. — Dnia 1. t. m. wieś *Hais-Kioi* przy *Konſtantynopolu* ſkładaiąca ſię przeszło z 700. domow, całkowicie zgorzała.

Tepe Dellen Aly Paſza który opanował część osad *Weneckich*, to ieſt: *Preveza*, *Bonniza* etc. uſiłował ogłoſić te wyspy za niepodległe i zaiąć ie pod swoią protekcyą. Wyſłał tym końcem dwunaſtu ſzpiegow do *Cefalonii* dla zaięcia podſtępem tey wyspy, lecz ich *Moſkale* poſtrzegłſzy, powieſili ſześciu na masztach swoich okrętow w *Korfu*. Na przełożenie Generała *Tamara* Miniſtra Roſſyiſkiego, Porta poſłała Baszy rozkaz uſtąpienia z *Preveza* i *Bonizza*, i niemieszania ſię do rządu wysp *Weneckich*.

z Peterzburga dnia 23. Października.

(z gazety Peterzburſkiey)

Generał L. *Rehbinder*, mianowany zoſtał kommendantem *Malty*. Generał piechoty *Hermann* i wszyscy officerowie Moſkiewscy zabrani w *Hollandyi* w niewolą, wyłączeni ſą z etatu woyſkowego.— Kawaler orderu woyſkowego S. *Jerzego* 4tey klaſſy, Pułkownik *Robusoni*, znany dawniey z poiedynku z Hrabią *Bilan*, a teraz z grubiańſkiego tłomaczenia ſię przeſłanego do kapituły orderu, oraz z złego sprawowania ſię i z bezczelności, wymazany zoſtał z rozkazu Imperatora z regeſtru Kawalerow.

„Rapport Generał-Majora *Essen*, z głowney kwatery w *Zyp Schleuſen*."

„Donoszę iak nayuniżeniey Waszey Imperatorſkiey Mości, iż dnia 15 Września przybyłem z *Jarmouth* przed *Texel* z pierwszą dywizyą woyſka na eſkadrze Kontradm

mirała *Tschitschakow*. Zaraz po naszym przybyciu, wylądowanie zaczeło się i pomimo nawalnicy i tęgiego wiatru, które nam nadzwyczayną sprawiły trudność, wszystkie woyska przez niespracowaną gorliwość Kapitana 1wszey rangi *Räbinin*, wyliadły na brzeg *Helder*. Dnia 17. Generał *Hermann* ktory przedemną przybył i 35 werszt od *Helder* na drodze ku *Alkmaar* stał przeciw nieprzyiacielowi, przesłał mi rozkaz, pospieszenia za nim bez zwłoki, gdyż chciał uderzyć na nieprzyiaciela. Na rozkaz ten, ktory d. 18 odebrałem, wyruszyłem natychmiast i tegoż ieszcze wieczora z nim się złączyłem. D. 19 zrana o 4tey wystąpiliśmy w 3ch kolumnach i uderzyliśmy na nieprzyiaciela z odwagą wrodzoną wiernym poddanym W. J. Mci, wyrugowaliśmy go z 3 szańcow, zabraliśmy bagnetem kilka bateryi, opanowaliśmy 3 warowne wioski i miasteczko *Bergen*. Poczym blisko 15 werszt naprzod posuneliśmy się. 14 zabranych armat, 1000 jeńcow i przeszło 2000 zabitych nieprzyiacioł, były dowodami męztwa bardziey niż zwyczaynego i usilney gorliwości woysk W. J. Mci— lecz osłabieni po tylu usiłowaniach żołnierze, ktorzy po trudney żegludze do sił swych ieszcze nie byli przyszli, nie mogli przedrzeć się daley, lubo waleczny ich dowodzca gorąco tego pragnął. Nie mieliśmy do tego dostateczney artylleryi, dla niedostatku bowiem koni, część iey tylko wziąść z sobą mogliśmy, a i tak nawet u każdey armaty dwa iedynie były konie. Wystrzeliwszy także wszystkie ładunki, nie mogliśmy działać zaczepnie przeciw licznie zgromadzonemu nieprzyiacielowi, ktory wszystkie prawie swe siły obrocił na nas składaiących prawe skrzydło sprzymierzeńcow naszych, ktorzy z nami w iednymże czasie attakować mieli, ale dla niewiadomych mi przyczyn, 2ma godzinami spoźnili się, co odniesionemu iuż przez nas zwycięztwu, znacznie szkodziło. Woysko było zupełnie zmordowane, siły iego były osłabione, bagnet iedyną obroną, i tak dla tych wszystkich przyczyn, zaczęło się cofać w nieporządku. W tey retyradzie bez ładu, zostawiono zabrane nieprzyiacielowi i własne nawat armaty, ktorych lawety zepsute, a konie zabite zostały. Dowodzca korpusu G. L. *Hermann*, w niewolą dostał się, G. L. *Sherebcow* poległ na placu, a Generał M. *Sutkof* został raniony. „

„ Od początku do końca batalii kommenderowałem przed frontem, a będąc potym nieszczęśliwym przypadku naydawnieyszym Generałem, obiąłem kommendę, starałem się zebrać woyska i przyprowadzić znowu do porządku, wrociłem na dawne nasze dobre stanowisko tak, iż niepodobna było nieprzyiacielowi ścigać nas. Cała nasza strata w zabitych, ranionych i wziętych w niewolą, wynosi 3000 ludzi— nieprzyiaciel nierownie więcey utracił.

„ Chociaż serce moie czuie tę klęskę, nie mogę iednak nie donieść W. J. Mci, iż wielu officerow wyższych i sztabowych, okazało bezprzykładne męztwo, a szczególniey Generał Major *Sedmorazkoy*, ktory posłany od G. L. *Hermann* z regimentem swoim i z batalionem grenadyerow *Eriksona* na lewe skrzydło do Jego Krolewiczowsko-Mości Xcia *Jork*, nieprzyiaciela wszędzie rozpędził i 700 ludzi z 3 armatami zabrał, ktorych sam oddał sprzymierzonym. W ogolności wzieliśmy wraz z *Anglikami* przeszło 3,000 jeńcow. „

G. M. *Emme* przybył do *Texel* z regimentem swoim i z batalionem grenadyerow *Mituczyna* i wkrotce złączy się ze mną. „

„ Będąc naydawnieyszym Generał-Majorem, obiąłem kommendę korpusu, aż do rozkazow W. Imp: Mci, ktorych niecierpliwie oczekuię. „

„ Nie ośmielam się zamilczeć przed tobą nayłaskawszy Panie, iż korpus woyska W. J. Mci niedostatek cierpi, i że mu na wielu pierwszych potrzebach zbywa. Nie chcę bynaymniey powiedzieć, iżkoby mała troskliwość względem nas sprzymierzonych naszych była tego przyczyną, lecz raczey ostateczne ich przedsiewzięcie, podlug ktorego wbrew pierwszemu planowi, wszystkie tak swoie iak i nasze woyska, w iedney kupie na ląd wysadzili tak, iż osadzony przez nas szczupły klin ziemi, opatrzyć nas nie może i na wszystko z *Anglij* czekać musiemy. Lecz iak skoro zwyciężemy nieprzyiaciela i naprzod posuniemy się, spodziewamy się w lepszym być położeniu.

„ Jego Krolewicz: Mość Xiąże *Jork* naradziwszy się ze mną, postanowił uderzyć drugi raz na nieprzyiaciela, iak tylko G. M. *Emme* złączy się ze mną i mam nadzieię' iż Bog pobłogosławi i uwieńczy zwycięztwem broń W. J. Mci, podniesioney na wytępienie nieprzyiacioł sprawiedliwości i dobra rodzaiu ludzkiego.

(Podpisano) *Essen* Generał Major.

Od brzegow Elby d. 21. Październ:

Wokolicach naszych zupełna panuie spokoyność, lecz doznaiemy drogości produktow, i zatamowaney cyrkulacyi handlu i fabryk. Fabrykanci pomimo naywiększey chęci nie maią czym zatrudniać robotnikow. Skutki to są okropney woyny, rownie iak ztąd pochodzące, iż *Anglicy* całe *Niemcy* i wielką część *Europy*, napełnili towarami swoiemi, za cenę iak naymnieyszą, byle tylko pieniędzy dostać mogli. To złe z każdym rokiem coraz się bardziey zwiększa. Jarmark *Lipski* ostatni bardzo źle poszedł.— Podług listow z *Peterzburga* zamęzcie Xiążęcia *Meklemburskiego* z W. Xiężniczką *Heleną* uskutecznione tam zostało Zakaz wpuszczania okrętow *Duńskich* do portow *Rossyiskich* iest iuż zniesionym.— Pisma nawet *Angielskie* zapewniaią, iż *Buonaparte* pokoy z Portą zawarł.

z Berny dnia 30 Październ:

Przechodzi tu zawsze wiele woyska ściągaiącego się z *Walezyi* i idącego do *Bazylei*, lub do kantonu *Argowii*; w *Walezyi* ma iednak dostateczny korpus woyska być zostawiony.— Z odbytey dziś długiey konferencyi między Ob. *Perrochel* ministrem *Francuzkim*, i Dyrektoryatem *Helweckim*, domyślaią się ważnego politycznego wypadku.— Daie się czuć wielki niedostatek w kantonach *Zurich*, *Glaris*, *Uri*, *Turgowii* i *Walezyi*.

Głowna kwatera G. *Turreau* iest zawsze w *Sierre* w *Walezyi*. Dywizya iego strzeże wąwozow gory S. *Bernarda* i St. *Plomb*, i nie zdaie się zamyślać o wkroczeniu do *Włoch*.

Kommissya woienna w *Grenoble* skazała na karę śmierci Henryka *Rohan-Rochefort*, który był wzięty do niewoli w *Piemoncie* i uznanym został za emigranta.— Przybyła iuż odpowiedź Dyrektoryatu *Francuzkiego*, względem przymuszoney pożyczki w *Helwecyi*. Żądanie *Masseny* iest potwierdzone; miasto *Buzylea* gotuie się część swoią złożyć.

z Bruxelli dnia 30 Października.

Bardzo wiele woyska ściąga nad *Ren* w zamiarze wkroczenia do *Frankonij*. Słychać, iż Gen: *Moreau* ma dowodzić Armią *Francuzką*, ktora od Xięstwa *Berg* aż do granic *Szwaycarskich* rozciągać sią ma.— Wczoray Gen: *Vandamme* z *Alkmar* do *Paryża* poiechał. Ma wieść z sobą taiemne artykuły konwencyi z *Anglikami* zawartey.

Cztery znacznieysze domy handlowe naszego miasta zaprzestały płacić. Do tych bankructw należy dom *Walkiers*, i *Vlieringen*.

Dnia 31 Października.

Szalupy kanonierskie ktore wyszły z *Havre* w liczbie 20 przybyły na brzegi bywszey *Flandryi*.— Uzbroienie daleko znacznieysze czynione iest w *Dunkierce* i złączy się z pierwszemi, składa się z iedney fregaty od 36 armat; kilku korwet i brygow, iako też i szalup od 36 do 24 armat.

z Ulm dnia 30 Października.

Cała armia *Rossyiska* opuściła iuż jezioro *Konstancyeńskie* cofaiąc się w okolice *Augsburga*.— Widać, iż teatr woyny przeniesie się teraz do *Szwabij*.— *Rossyiski* Generał *Sacken* umarł z ran odniesionych w *Zurich*.

z Kempten dnia 31 Października.

Sławny *Luciensteig* nazwany kluczem kraiu *Gryzonow* został wysadzony na powietrze, są tacy ktorzy przypisuią to zaszłey w tey mierze umowie między *Francuzami* i *Austryakami*, dowodząc, iż to stanowisko mało było przydatnym dla *Austryakow*. Gdyby bowiem pozostali panami kraiu *Gryzonow*, to fortyfikacye takowe małoby im były przydatne gdyby zaś utracili ten kray, to stanowisko wspomnione byłoby dla nich szkodliwe.

z Strazburga dnia 1. Listopada.

Dnia wczorayszego przybyło tu kilka batalionow posiłkowych, między innemi z Departamentu *Sekwany*. W Armij *Szwaycarskiey* od bitwy pod *Szaffuzą* i *Konstancyą* nic ważnego nie zaszło. Zdaie się iż część Armij *Reńskiey* ma rozpocząć oblężenie *Filipsburga*.

Dnia 2. Listopada.

Mocne patrole pokazały się wczoray przed *Kehl*, i zabrały do niewoli iednego Officera *Austryackiego* i kilku żołnierzy.— Donoszą z *Paryża*, iż Ob. *Gloutier* z Departamentu niższego *Renu*, mianowany został Kommissarzem Dyrektoryatu przy tymczasowym Rządzie *Egipskim*.

z Moguncyi dnia 2. Listopada.

Potwierdza się zupełnie postanowienie sądu kassacyinego dla 4ch Departamentow *Reńskich*, sąd ten mieysce swoie mieć będzie w *Trewirze*, zasiadać zaś w nim będą Obywatele *Rebmann* i *Kerner*.— Generał *Ney* z rozkazu Dyrektoryatu ogłosił kraie *Neuwied* i *Wiedrunkel* neutralnemi.

z Augsburga dnia 2. Listopada.

Generał *Rossyiski* Hr: *de Stackelberg* przybył tu dnia dzisieyszego z znaczną liczbą officerow *Rossyiskich* i od korpusu Kondeusza. F. M. *Suwarow* iutro tu iest spodziewany. Głowna kwatera armii *Rossyiskiey* będzie w naszym mieście. Korpus *Szwaycarski Rowerea* przybędzie dnia 4 do *Oberhausen*. Nieprzestaią zapewniać, iż zawieszenie broni iest iuż zawarte, albo bliskie zawarcia. Hr: *de Lehrbach* iest tu wkrotce spodziewany z *Stutgardu*. Kongres stanow *Szwabskich*, który się tu miał odprawiać z powodu teraznieyszych okoliczności może być gdzie indziey odprawiony.

z Sutgardu dnia 2. Listopada.

Dnia 29 Października w wieczor między *Bruchsal*, *Heidelsheim* i *Weingarten* zaszły rozmaite utarczki. Dnia 31. powstała mocna potyczka na całym łańcuchu forpocztow, 50 *Francuzow* przybyło do *Knittlingen*, lecz niezabawiwszy tam iak kilka godzin powrociło do *Bretten*, w nocy *Austryacy* do miasta tego weszli. Zawczoray w wieczor *Francuzi* wkroczyli do *Heilbronn i Brakenheim*. Wczoray pokazali się w *Kirchheim*, *Wahlheim* etc. Nayświeższe listy z *Durlach* donoszą, iż tam na dniu 28. Października wkroczyli tak nazwani czerwonopłaszczowi, i spodziewaią się tamże ieszcze więcey woysk *Austryackich* z *Kintzingen*. Dziś przechodziły iuż tędy niektóre ich oddziały, przyprowadzono tu także 13 rannych *Francuzow*, pomiędzy któremi był 1. officer, a którzy zaięci w niewolę zostali pod *Knittlingen*.— Potwierdza się, iż armia *Rossyiska* stanie na kwaterach zimowych za rzeką *Lech* w *Bawaryi*.

z Szwabij dnia 3. Listopada.

Francuzi stoią w *Heilbronn*, *Kirchheim*, *Bönnigheim*, *Laufen* i *Walheim* z tey strony *Bissigheim*. Generał *Legrand* ma swoią głowną kwaterę w *Bretten*.— Cesarcy maią dobrą pozycyą nad *Enz* pod *Bietigheim* i *Enzweyhingen*. Stoiący w *Maulbronn* oddział Cesarski cofnął się do *Vahingen*.— O godzinie 10. zrana dnia 2. korpus *Francuzki* wszedł do miasta *Pforzheim*. O godzinie 12. widziano *Francuzow* w *Birkenfeld*. Dziś *Francuzi* wkroczyli ieszcze daley, i staneli w *Enzberg*.

Dnia 4. Listopada.

Wczoray zaszła potyczka przez cały dzień trwaiąca, skutkiem iey było, iż *Francuzi* opuścili okolice *Lochgau*, *Bönningheim* i *Lauffen* i w nocy wyrugowani zostali z *Heilbronn* i odparci aż do wzgorkow *Stetten* pod *Fürfeld*. Forpoczty Cesarskie staneły za *Grosgartach* i *Güglingen*, a same woyska pod kommendą Xiążęcia *Hohenloe* przed *Brakenheim* i *Nordheim*.

Dnia 5. Listopada.

Dziś przyprowadzono do *Kanstad* 5. do 600. *Francuzow* zaiętych w niewolę w bitwie wyżey opisaney. W *Stutgardzie* Dwor i wielu mieszkańcow gotuie się do wyiazdu.

z Memmingen dnia 3. Listopada.

Trzydzieści tysięcy *Moskalow* dziś tu przybyło. Kawalerya obozuie na łąkach pod *Schiesstadt*, a piechota na łąkach ku *Künersberg* i *Granfurt*. Niedostatek żywności bardzo się czuć daie. F. M. *Suwarow* nie może chodzić, dawna rana w iego nodze odnowiła się. W wielu wsiach wyższey *Szwabij* i niektorych miasteczkach ludzie do lasow pouciekali, niemogąc się sami wyżywić, a tym bardziey dostarczyć żywności kwaterowanym żołnierzom.

z Szaffuzy dnia 3 Listopada.

Od kilku dni postrzegamy tu znowu wiele poruszenia w woysku Cesarskim. Przez cały dzień przechodziły tędy woyska do *Zell* i *Stockach*. Arcy-Xiąże *Karol* przeniosł iuż głowną kwaterę swoią z *Donaueschingen* do *Singen*.— Wczoray za nadeyściem nagłego rozkazu od Arcy-Xiążęcia cały kanton *Szaffuzy* został rozbroionym.— Woyska Cesarskie zastępuią odeszłe woyska *Rossyiskie* pod *Lindau* i *Bregenz*.

z Manheimu dnia 5 Listopada.

Dnia wczorayszego przywieziono tu G. *Lorset* rannego w ważney bitwie stoczoney dnia 3 w *Lauffen* nad *Neckerem* powyżey *Heilbronn*.

Dnia 6 Listopada.

Generał *Lecourbe* powrocił wczora do tego miasta.— W bitwie dnia 3 przy *Lauffen*, przednia straż dywizyi lewego skrzydła pod kommendą Gener: *Ney*, attakowana przez *Austryakow* cofneła się do swoiey dywizyi zaymuiącey *Linzheim* i okolice *Necker-Gemund*. Przybywaią tu nieustannie ranni *Francuzi*.— Generał dywizyi *Laborde* dowodzący oblężeniem *Filipsburga*, ma swoią głowną kwaterę w *Waghausel*.

z Bayreuth dnia 8. Listopada.

Podaiemy następuiącą wiadomość stanu armiow do dnia 4. t. m.— *Francuzi* coraz głębiey wkraczaią do *Szwabii*. Po zaięciu *Heilbronn* byli tylko od *Kanstadt* na 5. godzin drogi odległemi, słychać nawet, iż się iuż do *Stutgardu* byli zbliżyli, wkroczywszy dwiema kolumnami do Xięstwa *Wirtemberskiego*. Do przewiezienia magazynow w *Ellwangen* 100 wozow wzięto w rekwizycyą. Dnia 3. przyszła wiadomość do *Kanstad*, iż *Francuzi* wkroczyli do *Enzberg*, i *Mühlacker*.— Jak tylko Generał *Auffenberg* z *Ragatz* wypartym został, rozeszla się wieść, iż głowna kwatera iego do *Pludenz* w *Tyrolu* przeniesioną będzie. W ogulności położenie tamteysze woysk Cesarskich iest w krytycznym stanie, i tym bardziey lękać się będzie trzeba, ieżeli posiłki od Arcy-Xcia wcześnie nie przybędą. Od gory także S. *Gotarda Francuzi* przedzieraią się do *Bellinzone*, zkąd G. *Strauch* cofnąć się musiał. Odtąd iak *Suwarow Szwaycaryą* opuścił, *Francuzi* zebrali się mocno w *Uri* i osadzili dolinę *Thal*.— Głowna kwatera Arcy-Xcia *Karola* poydzie do *Stockach*, korpus zaś *Kondeusza* do *Landzberg*.

z Rzymu dnia 16 Października.

Znayduiący się tu kommendant woysk *Rossyiskich* oznaymił *Rzymianom* o wyparciu *Francuzow* ze wszystkich wysp tak *Weneckich* iako też i z większey części *Włoch*, uwiadomił oraz, iż iest umocowany od swego Monarchy aby działał wspolnie z Generałem woysk *Neapolitańskich* dla utrzymania spokoyności i przywrocenia S. stolicy. Znaczna liczba patryotow *Rzymskich* ktora poszła z *Francuzami*, śmiała powrocić do tey stolicy, pod pozorem, iż nie mogła znaleść mieysca na okrętach, Rząd rozkazał im, ażeby wyiechali natychmiast pod karą bardzo surową.

z Pesaro dnia 15. Października.

Widać teraz iż załoga *Francuzka* w *Ankonie* z wielu insurgentami korpusu oblegaiącego, była w taiemnym porozumieniu. Ztąd udała się iey szczęśliwa wycieczka w nocy dnia 10. w ktorey 6. armat zabrali i G. *Lahoz* został zabitym. Dla tegoż teraz G. *Frolich* rospuściwszy insurgentow, sam dowodzi oblężeniem.— Podług powieści dezerterow, G. *Gazan* młody i pełen ognia republikanin, miał tam zginąć od kuli armatney oblężeńcow na d. 8.

z Florencyi dnia 25. Października.

Krolestwo Jmć *Sardyńskie* ieszcze się w tey stolicy znayduią.— Podług rapportow z *Rzymu* pod d. 16. niektòre batalliony *Neapolitańskie* i *Rossyiskie* przybyly tam z *Neapolu* i rozkwaterowane zostały po roznych pałacach i klasztorach.— Podług listow z *Montenera*, armia G. *Melas* ku *Coni* stoiąca, ma wynosić 50. tysięcy ludzi. G. *Bellegarde* z korpusem od 10. tysięcy ludzi rozpoznawa poruszenia nieprzyiacielskie w territorium *Genueńskim*.

OBWIESZCZENIE.

Krol Jmć Pruski Pan nasz Nayłaskawszy na mocy rozkazu z Gabinetu pod dniem 28. Września w roku bieżącym wydanego raczył przedłużyć na pewny nie oznaczony czas wolność wywozu zboża z Pruss Południowych do kraiu Szląskiego dotąd exystuiącą.— Dan w Warszawie dnia 27. Października 1799

Kamera J. K. Mci Pruss Południowych Woienno-Ekonomiczna.

de Hoym. de Goldbeck. Helwing.

TABELLA

Generalna ceny zboż w znacznieyszych Miastach Departamentu Warszawskiego Kameralnego z miesiąca Października 1799. roku.

Inspekcya Konsyliarza Poborowego. / Nazwiska Miast.	Na miarę Berlińską. Pszenicy. Winspel. R.	gr	Zyta. Winspel. R.	gr	Jęczmienia. Winspel. R.	gr	owsa Winspel. R.	gr	Grochu. Winspel. R.	gr.
Inspekcya Łęczycka.										
1. Piątek	33	21	27	16	16	16	11	—	33	—
2. Kłodawa	40	—	28	—	20	—	12	—	28	—
3. Kutno	38	—	29	—	18	—	12	—	29	—
4. Łęczyca	34	4	27	—	14	—	10	20	28	16
Inspekcya Łowicka.										
1. Inowłodz	36	—	24	—	16	12	9	—	—	—
2. Rawa	36	—	24	—	16	12	9	—	16	—
3. Łowicz	36	—	32	—	20	—	10	—	12	—
4. Skierniewice	30	—	24	—	16	—	9	—	—	—
Insp: Warszawska.										
1. Biała	36	—	24	—	20	—	16	—	24	—
2. Błonie	48	—	32	—	20	—	12	—	24	—
3. Czersk	48	—	30	—	24	—	20	—	20	—
4. Gora	40	—	28	—	20	—	12	—	—	—
5. Goszczyn	48	—	30	—	17	—	10	—	—	—
6. Grodzisk	50	—	28	—	20	—	11	—	—	—
7. Groiec	48	—	28	—	16	—	10	—	32	—
8 Iłow	36	—	24	—	20	—	15	—	24	—
9. Mogielnica	36	—	24	—	13	—	10	—	24	—
10. Mszczonow	42	—	28	—	17	—	10	12	—	—
11. Nadarzyn	40	—	28	—	20	—	18	—	24	—
12. Nowemiasto	36	—	24	—	12	—	10	—	36	—
13. Nowydwor	37	—	29	—	24	—	18	—	34	—
14. Piaseczno	50	—	29	—	20	—	16	—	34	—
15. Przybyszew	36	—	30	—	20	—	12	—	20	—
16. Sochaczew	40	—	32	—	18	—	12	—	28	—
17. Tarczyn	48	—	28	—	19	—	12	—	64	—
18. Warka	36	—	22	—	14	—	9	—	36	—
Miasto Warszawa z Przedmieściami, Prągą i Skaryszewem	47	2	29	2	20	2	12	14	30	19

DONIESIENIA.

Pełnomocni Kommissarze Jego Imperatorskiey Mci wszech Rossyi, upoważnieni do powzięcia wiadomości o rodzeństwie nieiakiey JP. Maryanny *Jeanetty*, ktora w roku 1795. z JP. *Toulonzakow* Podpułkownikiem woysk Rossyiskich do Moskwy wyiechała; wzywaią każdego iakową wiadomość o rodzicach lub krewnych teyże JPanny mieć mogącego, aby im onę kommunikować raczył. JP. Podpułkownik Toulonzakow zabrał pierwszą znaiomość z powyżey wymienioną JPanną w Piaskach niedaleko Lublina.— Dan w Warszawie dnia 20, (31.) Października 1799. roku.

Michler kupiec i Obywatel Warszawski, maiący Handel sukienny na Krakowskim przedmieściu w kamienicy JP. Kampionowey pod Nrem 442 sytuowaney. Oświadcza ninieyszym Prześwietną publiczność obwieszczeniem, iż maiąc w handlu swoim na składzie sukna w gatunkach Angielskich, Prusnich, Niderlandzkich, Berlińskich, i kraiowych, oraz kazimiery, pułsukienka, alpagi, i inne baie Angielskie, za cenę dziesięć procentu taniey, iak iego samego kosztuie, sprzedać takowe oświadczaiąc, a to dla zakonkludowania handlu swego, o czym każdy z kupuiących przeświadczyć się będzie mogł, gdy u tegoż wzwyż wyrażonego wspomnione powyżey Towary kupować życzyć sobie będzie.

Der Kaufmann Samuel Michler, dessen Tuchhandlung sich in dem Campionischen Hause Nro 442. auf der Krakauer Vorstadt besindet, macht einem verehrungswürdigen Publico, hiermit bekant, das da er gesonnen ist seine Tuch Handlung auf zuraeumen, er sich entschlossen, seine vorraethingen Tuecher, und andere wollen Waaren, bestehend, in den feinsten, Englischen, Parisern Niederlaendischen, Berliner und chern, Alpages, und andern Englischen Boyen, mit zehn procent, unter den kosten Preiss zu vercaufen. Er bittet daher alle und jede, welche gesonnen sind, Tuch, Casimir, u. s. w. zu kaufen, bei ihm anzutreten, und sich von obengemachten Anerbietungen selbst zu ueberzeugen.

Fortsezzung des Publicandum.

4. *Stadt-Baukunst, vo dem Professor und Bau-Inspector Hrn. Gentz, Montags Vormittags von 11. bis 12. Uhr. Dienstags 9 bis 10. Freytags 10 bis 11 — auszerdem wird den Bau-Eleven wenigstens zwey halbe Tage wöchentlich besonderer praktischer Unterricht, auf den Baustellen ertheilt.*

5. *Geschäfts-Styl, von dem Professor Hrn. Rambach, Dienstags und Freytags Vormittags von 10 bis 12 Uhr.*

6. *Freye Handzeichnung, von den dazu bey der Akademie der Kunste besonders bestellten Lehrern Mittwochs und Sonnabends Vormittags von 9 bis 12 Uhr. Nachmittags 2 bis 5.*

7. *Architectonische und Maschinen-Zeichnung, von dem Professor und Bau-Inspector Hrn. Gilly, Mittwochs Nachmittags von 2 bis 5 Uhr, und in Verbindung mit demselben*

a) *von dem Bau-Inspector Hrn. Meinicke,*

b) *von dem Bau-Inspector Hrn. Mandel, Donnerstags und Freytags Nachmittags von 2 bis 5 Uhr,*

c) *von dem Bau-Inspector Hrn. Schlötzer,*

d) *von dem Zeichner Hrn. Rösel, Montags und Dienstags Nachmittags von 2 bis 5 Uhr.*

Dieser gesammte Unterricht soll so lange in den Lehr-Sälen der Akademie der Künste ertheilt werden, bis der Bau und die innere Einrichtung des von Seiner Königl. Majestät für die Bau-Akademie mit bestimmten neuen Münz-Gebäudes auf dem Werder, vollendet seyn werden.

II.

Damit dieser Unterricht zweckmäszig durch die Herren Lehrer ertheilt werde, und die Zöglinge unter der nöthigen Aufsicht stehen, damit ferner unabläszig dafür gesorgt werde, dasz besonders für das Cameralbauwesen tüchtige und geschickte Baumeister und Baubediente gezogen werden; so ist nach Seiner Königl. Majestät Allerhöchsten Befehl von dem Curatorio der Bau Akademie ein besonderes Directorium der sämmtlichen Lehr-Anstulten der Bau Akademie errichtet worden, dessen besondere Obliegenheiten darin bestehen:

1.) *die Lehr-Fächer so zu leiten, damit vor allen Dingen die Bedürfuisse des Königl. Cameralbauwesens befriedigent, und auf die Eigenheiten der verschiedenen Königlichen Provinzen Rücksicht genommen werde;*

2.) *den Lehrern die nöthige Anweisung und Hülfe über die Art des Vortrages zu ertheilen;*

3.) *die Lehrbücher anzugeben, nach welchem der Unterricht ertheilt werden soll, oder in Ermangelung derselben, durch die Lehrer einen Grundrisz ausarbeiten zu lassen, solchen nöthigenfalls zu rectifiziren, und dem Curatorio zur Approbation vorzulegen, damit darnach, wenn die Materialien vollständig bey sammen sind, ein zweckmäsziges für die Absicht völlig brauchbares Lehrbuch ausgearbeitet, und bey den Vorlesungen zum Grunde gelegt werden kann;*

4.) *die Collegia wöchentlich mehrmals zu revidiren, und für den nöthigen Zusammenhang des Unterrichts zu sorgen;*

5.) *wichtige und verwickelte Abtheilungen erforderlichen Falls selbst vorzutragen, und den Bau-Eleven zu erläutern;*

6.) *für die Anstellung der Zöglinge zum praktischen Unterricht zn sorgen, und dieselben nach ihren Fähigkeiten zu vertheilen*

7.) *die in jedem Jahre vorzunehmende öffentliche Prüfungen der Bau-Eleven zu veranstalten, ihnen beyzuwohnen, und nebst dem Lehrer die Fähigkeits-Atteste für die Bau-Eleven zu ertheilen, welche demnächst unter dem Insiegel des Senats der Bau-Akademie ausgeferti get werden sollen;*

8.) *diejenigen Directoren, welche zugleich Mitglieder des Ober-Bau-Departements sind, sollen bey ihren jährlichen Bau-Bereisungen der verschiedenen Königlichen Provinzen die Provinziat-Kunst-Schulen in Absicht die zweckmäszigen Unterrichts für die Bau-Gewerksleute revidiren, zu Abhelfung der etwanigen Mängel zweckdienliche Vorschläge thun, und ihren desfalsigen Bericht an das Curatorium der Kunst-Akademie erstatten, als zu welchem Ende sie zugleich Mitglieder der Kunst-Akademie und deren Senats seyn soll, um dadurch eine desto genauere Verbindung der Bau-Akadamie mit der Kunst-Akademie, besonders in Ansehnng des Provinzial Kunstschulwesens und dessen zweckmäsziger Bearbeitung zu bewirken.*

III.

An diesen Directorium, welches für jetzt, nach der durch das Loos getroffenen Vereinbarung aus dem, für dieses Jahr präsidirenden Hrn. Ober-Hof-Bau-Rath Becherer, ferner aus den im Präsidio auf ihn folgenden Geheimen Ober-Bau-Räthen Hrn. Eytelwein, Riedel senior *und Gilly, besteht, und zwar an den jedesmaligen präsidirender Director, müssen sich alle diejenigen wenden, welche an dem Unterrichte der Bau-Akademie Theil zu nehmen wünschen.*

Das Directorium wird sodann denen, die sich nach den im §. V. enthaltenen Vorschriften zur Aufnahme qualifiziren, einen Rezeptions-Schein ertheilen; auf dessen Vorzeigung ihnen der Rendant der Bau-Akademie-Casse Louis, eine gedruckte Matrikul einhändigen wird, für welche ein für allemal zehn Thaler zur Bau-Akademie-Casse entrichtet werden müssen.

IV.

Wer mit einer solchen Matrikul versehen ist, kann zwar ein jedes Collegium, woranf er durch den Rezeptions-Schein des Directoriums angewiesen ist, besuchen, allein zuvor musz bey einem jeden Lehrer, sowohl der Rezeptions-Schien, als die Matricul vorgezeigt, und das für jedes Collegium festgesezte Honorarium, *dem Lehrer, dem Lehrer pränumerando baar entrichtet werden, und zwar*

1) *für die jährliche Dauer des Collegiums über die Arithmetik, Algebra, Elementar Geometrie, Trigonometrie und Körperlehre, Drey Thaler;*

2) *für die halbjährige Dauer des Unterrichts in der Optik und Perspektive, Fünf Thaler;*

3) *für die halbjährige Dauer des Unterrichts in der Statik und Hydrostatik, Fünf Thaler;*

4) *für die halbjährige Dauer des Unterrichts in der Mechanik fester Körper und Hydraulik, Fünf Thaler:*

5) *für die halbjährige Dauer des Unterrichts in der Maschinenlehre, Sechs Thaler:*

6) *für die halbjährige Dauer des Unterrichts in der Bau-Physik, Fünf Thaler;*

7) *für die jährliche Dauer des Unterrichts in der Construktion der einzelnen Theile eines Gebäudes, Sechs Thaler;*

(Die Fortsezzung folgt.)

Dalszy ciąg Uniwersału.

4.) *Budownictwo mieyskie;* przez P. *Gentz* Professora i Inspektora budowniczego, w Poniedziałek przed południem od godziny 11 do 12. we Wtorek od 9 do 10. w Piątek od 10 do 11. Nadto w mieyscach fabryk budowniczych dawana będzie uczniom oddzielna informacya praktyczna naymniey dwa razy co tydzień po puł dnia.

5.) *Nauka o stylu używanym w interessach;* przez P. *Rambach* Professora, we Wtorek i Piątek przed poł: od godz: 10 do 12.

6.) *Rysunki ręczne;* przez Nauczycielow na Akademij kunsztow osobno tym celem utrzymywanych; we Srzodę i Sobotę przed połud: od godz: 9 do 12. po południu od 2 do 5.

7.) *Rysunki architektoniczne i maszyn;* przez P. *Gilly* Professora i Inspektora budowniczego; we Srzodę po południu od godziny 2 do 5. a łącznie z nim dawać będą informacye tego gatunku PP.

a) *Meinicke* Inspektor budowniczy;

b) *Mandel* Inspektor budowziczy; we Czwartek i Piątek po południu od godziny 2. do 5.

c) *Schlöttzer* Inspektor budowniczy;

d) *Rösel* Nauczyciel Rysunkow w Poniedziałek i Wtorek po południu od godziny 2. do 5.

Wszystkie te nauki do poty w salach szkolnych Akademij kunsztow dawane będą; poki budowa i wewnętrzne rozrządzenie domu nowego mennicznego *na Zuławach (Werder)* ktory N. Pan chciał mieć przeznaczonym dla Akademij Budownictwa, zupełnie nie będą ukończone.

II.

Chcąc aby też nauki dawane były przez Ichmość Nauczycielow w sposob odpowiadaiący celowi w tey mierze założonemu, tudzież iżby uczniowie pod należytym zostawali dozorem; aby nadal szczegulniey do budow publicznych Kameralnych znalezli się ludzie w sztuce budownictwa sposobni i wydoskonaleni; przeto stosownie do roskazu J. K. Mci, Kurarorowie Akademij Budowniczey postanowią oddzielną dyrekcyą wszystkich instytucyi nauk teyże Akademij, którey znacznieysze obowiązki będą następuiące:

1) Podział nauk tak ma być przez nich ułożony, aby przed wszystkiemi innemi potrzeby budowli J. K. Mci Kameralnych nayprzod były załatwione; tudzież aby dany był wzgląd na szczegulnieysze własności rozmaitych Prowincyow Krolewskich.

2) Nauczycielom należy dać potrzebną instrukcyą i pomoc względem sposobu nauk dawania;

3) Wymienić książki, podług krórych nauki dawane być maią, lub w niedostatku onych zlecić ułożenie zasad do tychże nauk osobom zatrudniać się dawaniem onych maiącym; takowe zasady podług potrzeby sprostować, poprawić, i podać Kuratorom do approbacyi, iżby z materyałow w ten sposob zgromadzonych mogła być wypracowana dokładna księga elementarna, stosowna zupełnie do zamierzonego celu, i zdolna służyć za grunt dawać się maiących lekcyi;

4) Jest obowiązkiem Dyrektorow rewidować kilka razy w tydzień zgromadzenia szkolne, i starać się aby potrzebna w dawaniu nauk stosowność zachowaną była.

5) W przypadku potrzeby maią Dyrektorowie sami obiaśniać uczniom budownictwa rozdziały nauk ważnieysze, rozwiązuiąc zachodzące w nich trudności;

6) Ciż Dyrektorowie mieć będą baczność na przyimowanie uczniow do traktowania nauk praktycznych, i podzielić ich na klassy w miarę zdolności, ktorą każdy z nich posiada;

7) Winni będą składać każdego roku publiczne proby czyli popisy z uczniow sztuce budowniczey poświęconych, sami na nich znaydować się, i łącznie z nauczycielami wydawać zaświadczenia dla uczniow tey sztuki o ich zdolnościach, ktore nadto pod pieczęcią Senatu Akademij maią być wydawane.

8) Dyrektorowie ktorzy są oraz członkami Departamentu gegeneralnego budownictwa, maią obowiązek przy corocznie odprawianych obiażdzkach swoich w rozmaitych Prowincyach Państwa przeglądać szkoły prowincyonalne kunsztow, i przeświadczać się czyli nauki dla ludzi rzemiosłem budowniczym bawić się maiących dawane, odpowiadaią celowi, ktory im iest zamierzony: a znalazłszy iakie w nich niedogodności, podać opinią do ich załatwienia, oraz złożyć rapport swoy w tey mierze Kuratorom Akademij kunsztow. Tym końcem ciż Dyrektorowie będą oraz członkami Akademij kunsztow i iey Senatu, aby w ten sposob tym ścisleysze połączenie wzmiankowaney Akademij z Instytutem Budowniczym szczegulniey co do szkoł kunsztow prowincyonalnych i dogodnego onych roskładu mogło być uskutecznione.

III.

Dyrekcya ta składać się będzie na ten raz podług nastąpionego losowania z 4ch osob, iako to: P. *Becherer* Konsyliarza Nadwornego budowniczego, ktory w tym roku prezydować będzie, tudzież z PP. *Eytelwein*, *Riedel starszego i Gilly* Konsyliarzow taynych budowniczych, ktorzy po kolei sposobem następstwa będą Prezydentami. Do takowey zatym dyrekcyi, czyli do Dyrektora Prezyduiącego wszyscy ci udawać się powinni, co życzą sobie korzystać z nauk na Akademij budowniczey dawanych.

W tym razie Dyrekcyą wydawać będzie dokument czyli zezwolenie na pismie dla osob ktore podług zawartych w § 5. przepisow do przyięcia na Akademią znaydą się usposobionemi; a za okazaniem takowego pisma, P. *Louis* Kassyer Akademij budowniczey wyda im metrykę drukowaną, od ktorey za każdą razą 10. Talerow do kassy Akademij zapłacić należy.

IV.

Lubo zaś każdy opatrzony w takową metrykę będzie mogł uczęszczać do szkoły, na ktorą od Dyrekcyi zyskał pozwolenie na pismie, iednak wprzod winien każdemu z nauczycielow swoich okazać dokument takowy i metrykę, oraz zapłacić mu z gory honorarium za każdą szkołę oznaczone, to iest:

1) Za roczne dawanie lekcyi w Arytmetyce, Algebrze, Jeometryi Elementarney, Trygonometryi i nauce o ciałach 5. Talerow:

2) Za pułroczne lekcye w Optyce i perspektywach, 5. Talerow;

3) Za pułroczne lekcye w Statyce i Hydrostatyce, 5. Talerow;

4) Za pułroczne lekcye w Hydraulice i Mechanice ciał stałych, 5. Telerow;

5) Za pułroczne lekcye w nauce o Maszynach, 6. Talerow.

6) Za pułroczne lekcye w Fizyce budowniczey, 5. Talerow;

7) Za roczne lekcye w Konstrukcyi szczegulnych części budowli, 6. Talerow;

(Reszta potym.)

Kantor tey Gazety iest na Ulicy Sto-Jańskiey w Kamienicy JP. Hangla *Nro 11. pod znakiem* Okrętu *na pierwszym piętrze.*— Exemplarz gr. 20.